

Celem naukowym projektu jest zbadanie rozwijającego się w latach 1904-1930 w Rosji zjawiska nazywanego „sztuką ruchu” (inaczej: „nowym tańcem”, „tańcem plastycznym”, „ruchem swobodnym”, „eksperymentami rytmiczno-plastycznymi”) w kontekście wzajemnych wpływów i związków z psychoanalizą, będącą ważnym elementem ówczesnego życia intelektualnego rosyjskiego społeczeństwa oraz kultury Srebrnego wieku i awangardy. Mimo stałego zainteresowania awangardą rosyjską, jak również wzrastającego zainteresowania badaniami nad tańcem, w Polsce nie powstała żadna monografia na temat tańca rosyjskiego, którą można byłoby zaliczyć do awangardy tanecznej początku XX wieku. Dostrzegam więc lukę w badaniach nad historią tańca.

Początek XX wieku w Rosji, a także w Europie Środkowo-Wschodniej, był okresem rewolucji intelektualnej i kulturalnej, która źródła ludzkiej podmiotowości umieściła w ciele i nieświadomości. W mojej ocenie ważną rolę odegrały w tym taniec i psychoanaliza. Projekt zakłada zbadanie wspólnych początków nowego tańca i ruchu psychoanalitycznego, znajdujących się w kulturze Srebrnego wieku i awangardy. Sztuka ruchu to zapomniany i dlatego też niedoceniany dziś obszar rosyjskiej kultury oraz awangardy XX wieku. Opierając się o najnowsze ówczesne odkrycia naukowe artyści rosyjscy prowadzili na początku XX wieku pionierskie eksperymenty z ruchem ludzkiego ciała oraz badali jego psychosomatyczny wpływ zarówno na odbiorców sztuki, jak i wykonawców. Projekt ma na celu uzupełnienie wiedzy na temat tego zjawiska oraz wskazanie obszarów w sztuce awangardy dwudziestowiecznej, na które to wpływ miały zarówno psychoanaliza, jak i sztuka ruchu.

Z powodu braku opracowania tematu w obrębie studiów tanecznych, historycznych i kulturoznawczych, moje badania wymagają zgromadzenia archiwalnych informacji i materiałów na ten temat. W tym celu zamierzam przeprowadzić kwerendy w Rosyjskim Państwowym Archiwum Literatury i Sztuki w Moskwie, Centralnym Moskiewskim Archiwum-Muzeum Zbiorów Prywatnych, Muzeum Historii Medycyny Pierwszego Moskiewskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego im. I.M. Sieczenowa, archiwum Głównego Państwowego Muzeum Teatralnego im. A. A. Bachruszyna w Moskwie oraz w Rosyjskiej Państwowej Bibliotece Sztuk Pięknych. Uzyskane informacje zostaną zestawione i porównane z istniejącą literaturą na temat historii psychoanalizy w Rosji, opracowaniami dotyczącymi rosyjskiego tańca współczesnego oraz literaturą z zakresu teorii i historii tańca, a także kultury Srebrnego wieku i awangardy.

Głównym paradygmatem, którym zamierzam posługiwać się w badaniach, jest etnoscenologia, pomocniczymi wobec niego – Nowy Historyzm, psychoanaliza oraz analiza strukturalna tańca. Nowatorski charakter mojego projektu wynika nie tylko ze stosunkowo małej liczby opracowań na temat rozwoju nowego tańca i szerzej sztuki ruchu w Rosji na początku XX wieku. Nowatorskie jest badanie tego zjawiska w kontekście wzajemnych wpływów między nim a psychoanalizą. Jestem przekonana, że umieszczenie sztuki ruchu w proponowanym przeze mnie kontekście naukowo-historycznym, pozwoli na pełniejsze ujęcie i opisanie tematu rosyjskiego tańca współczesnego, jak również na pogłębienie wiedzy o historii psychoanalizy w Rosji. Materiał taki może dostarczyć także unikalnej, dodatkowej wiedzy na temat kultury Srebrnego wieku i awangardy.